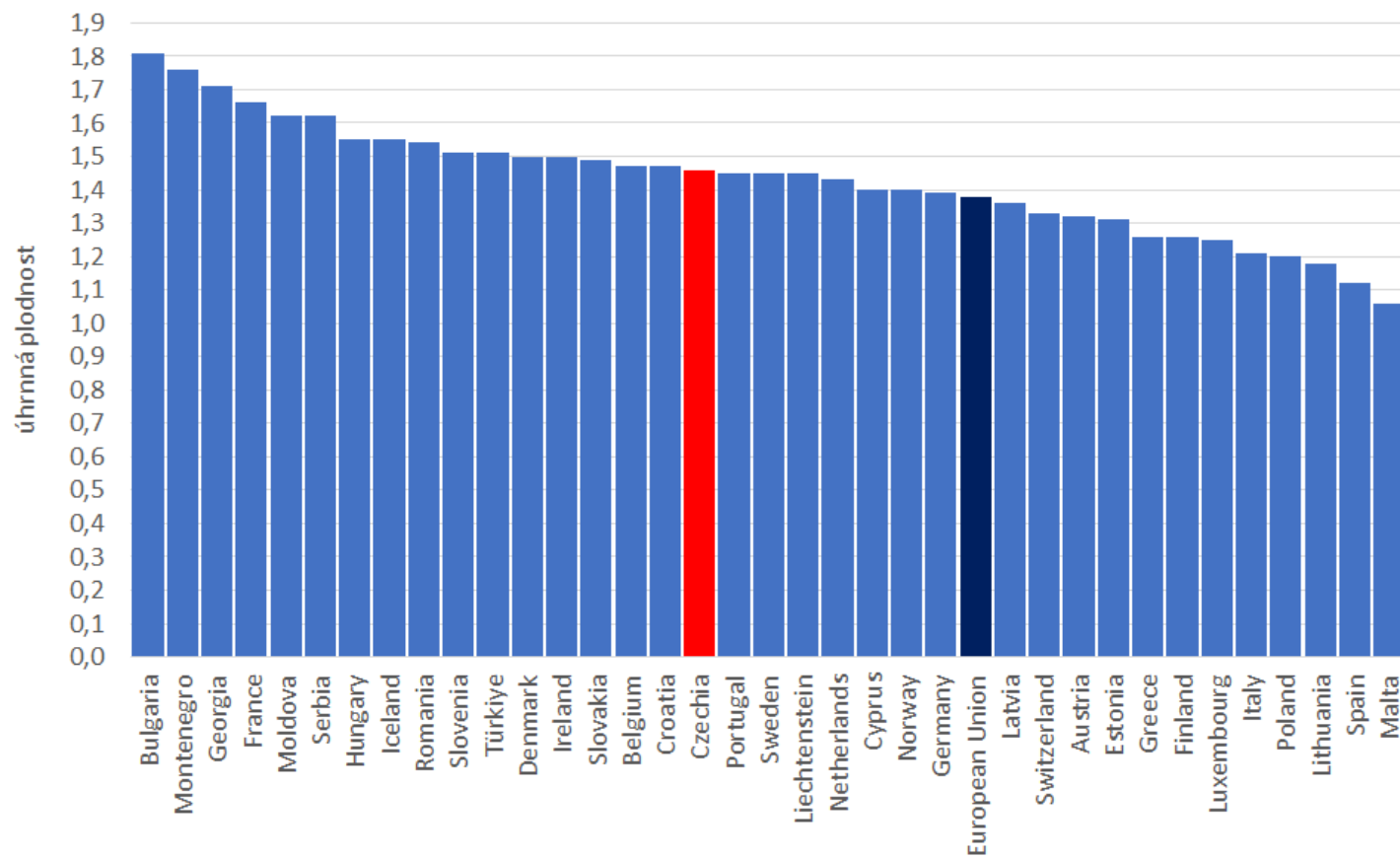

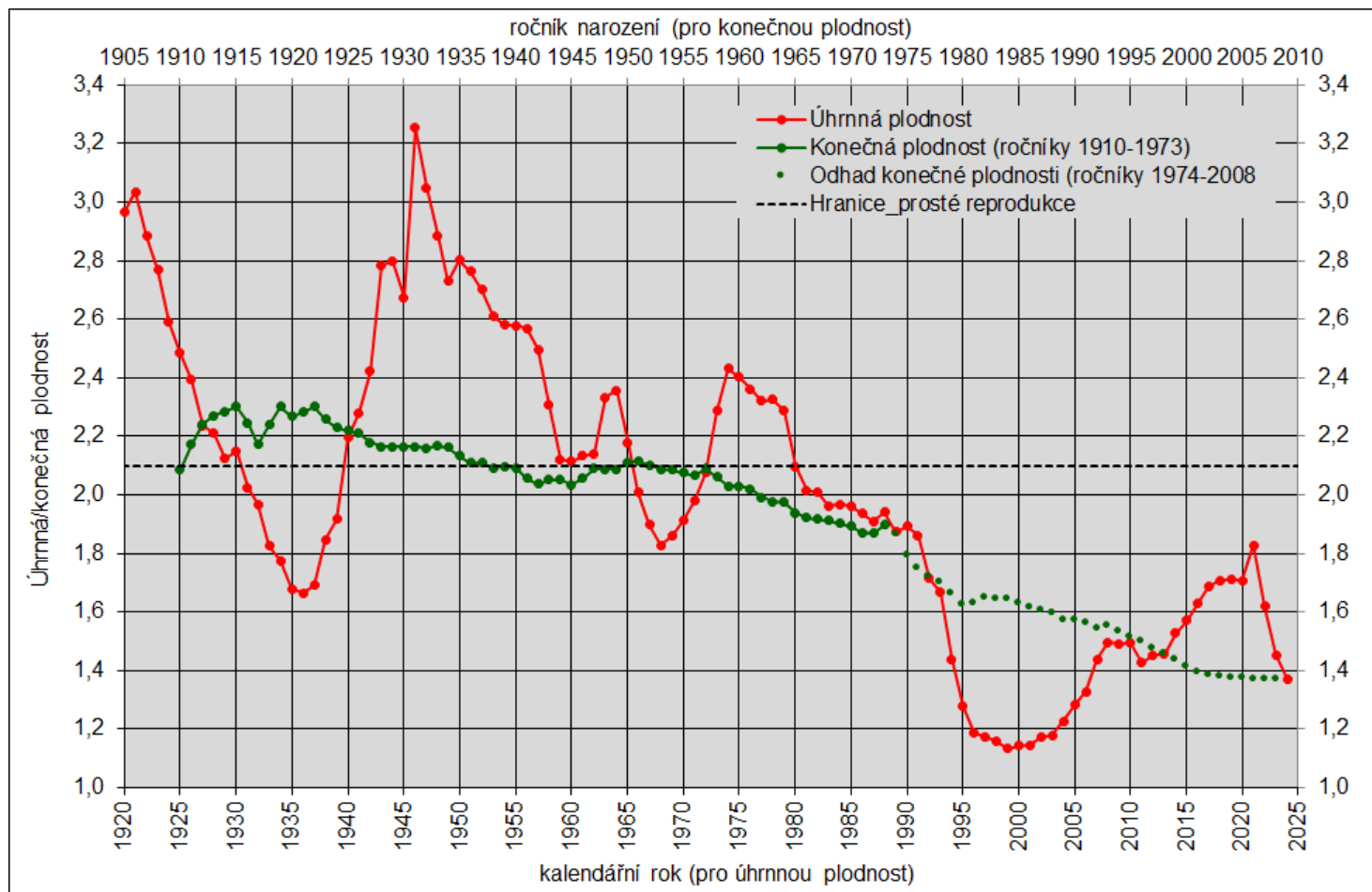
Očekávaný demografický vývoj a důchodový systém Česka: Bude hůř a lidi chválit nebudou?

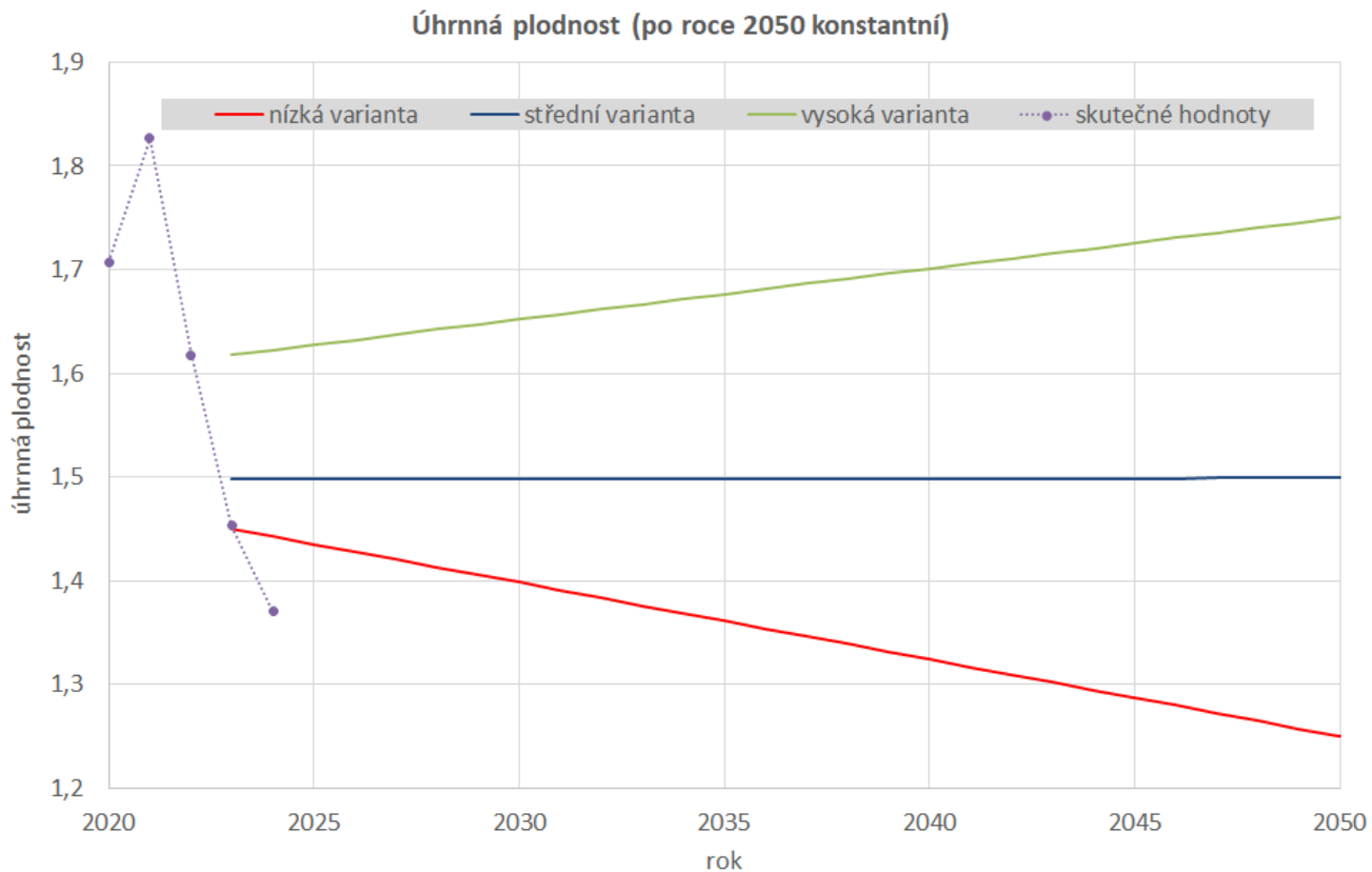
Tomáš Fiala, Katedra demografie
Fakulta informatiky a statistiky VŠE Praha

Úhrnná plodnost v roce 2023

Úhrnná a konečná plodnost žen v Česku

Vlastní modelové projekce dalšího vývoje

Předpoklady:

Úhrnná plodnost

do roku 2050 poklesne na 1,25 a dále setrvá na této hodnotě (nízká varianta vývoje plodnosti ČSÚ s rychlejším poklesem do roku 2050).

Úmrtnost

střední varianta projekce ČSÚ (nárůst naděje dožití do roku 2100 na 89,4, resp. 92,6.

Migrace:

v letech 2025–2027 úbytek zhruba 93 tisíc osob
– návrat části Ukrajinců (střední varianta ČSÚ)

od roku 2028 konstantní migrační saldo ve 2 variantách

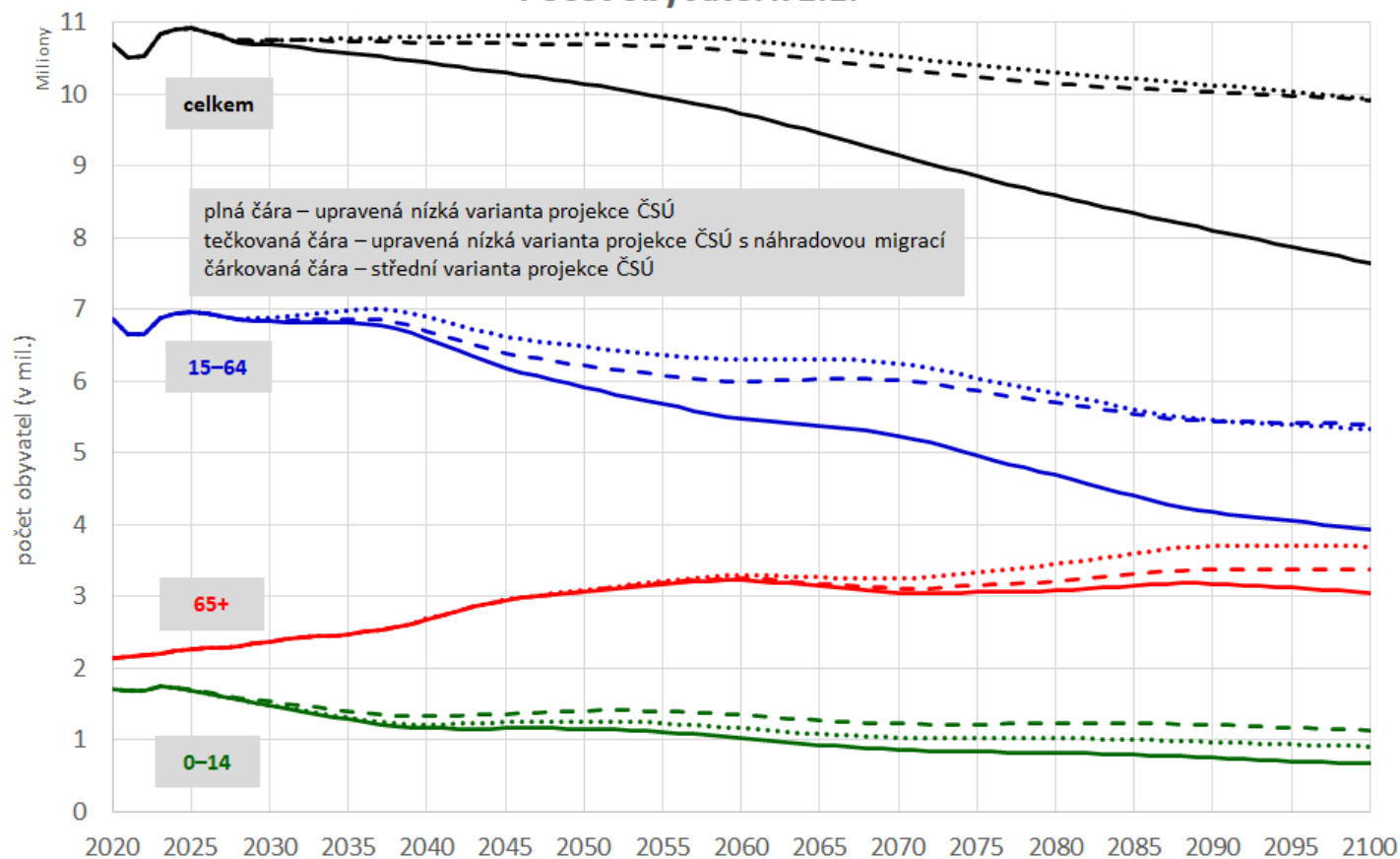
a) Přírůstek 25 tisíc osob ročně (nízká varianta ČSÚ)

b) Náhradová migrace kompenzující nízkou plodnost (přírůstek cca 52 tisíc osob ročně)

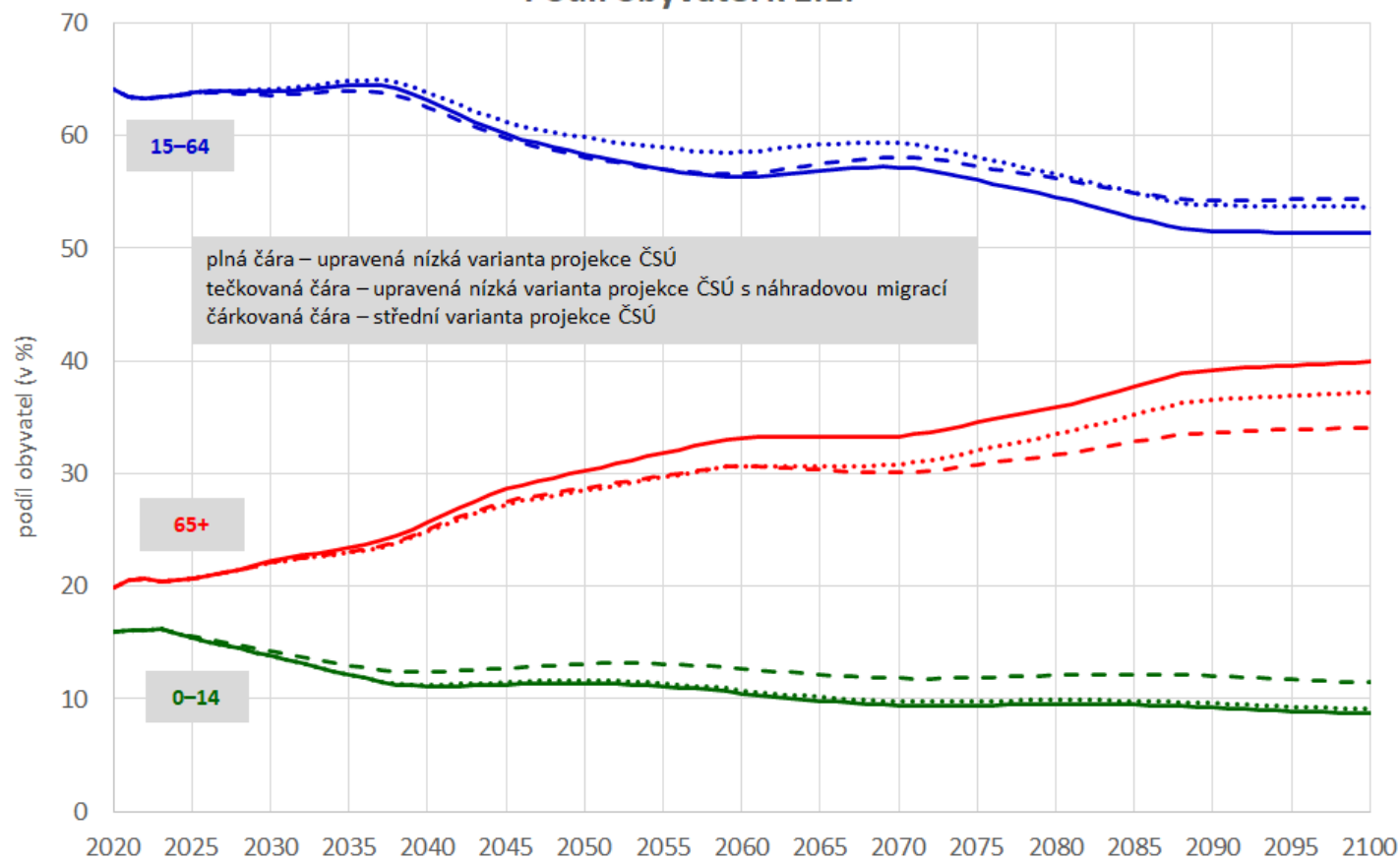
Výsledky těchto dvou projekcí srovnávám se střední variantou projekce ČSÚ

úhrnná plodnost 1,5; migrační přírůstek od roku 2028 ročně 35 tisíc osob

Počet obyvatel k 1.1.

Podíl obyvatel k 1.1.

Shrnutí hlavních výsledků

Při upravené nízké variantě (s nízkou migrací) by počet obyvatel Česka poklesl do roku 2100 pod 8 miliónů.

Počet 0–14 letých by se snížil ze současných 1,7 miliónu na méně než 700 tisíc.

Počet 15–64 letých by poklesl z téměř 7 miliónu na méně než 4 milióny.

Počet 65 letých a starších by se zvýšil z 2,3 miliónu na 3 milióny.

Podíl 0–14 letých by poklesl ze současných 15,5 % na méně než 9 %.

Podíl 15–64 letých by se snížil z 64 % na 51 %.

Podíl 65 letých a starších by se zvýšil z necelých 21 % na 40 %.

Náhradová migrace s přírůstkem 52 tisíc osob ročně (asi nereálné)
by sice zabránila úbytku obyvatel, ale příliš nezmírnila pokračující stárnutí

Důsledky pro důchodový systém

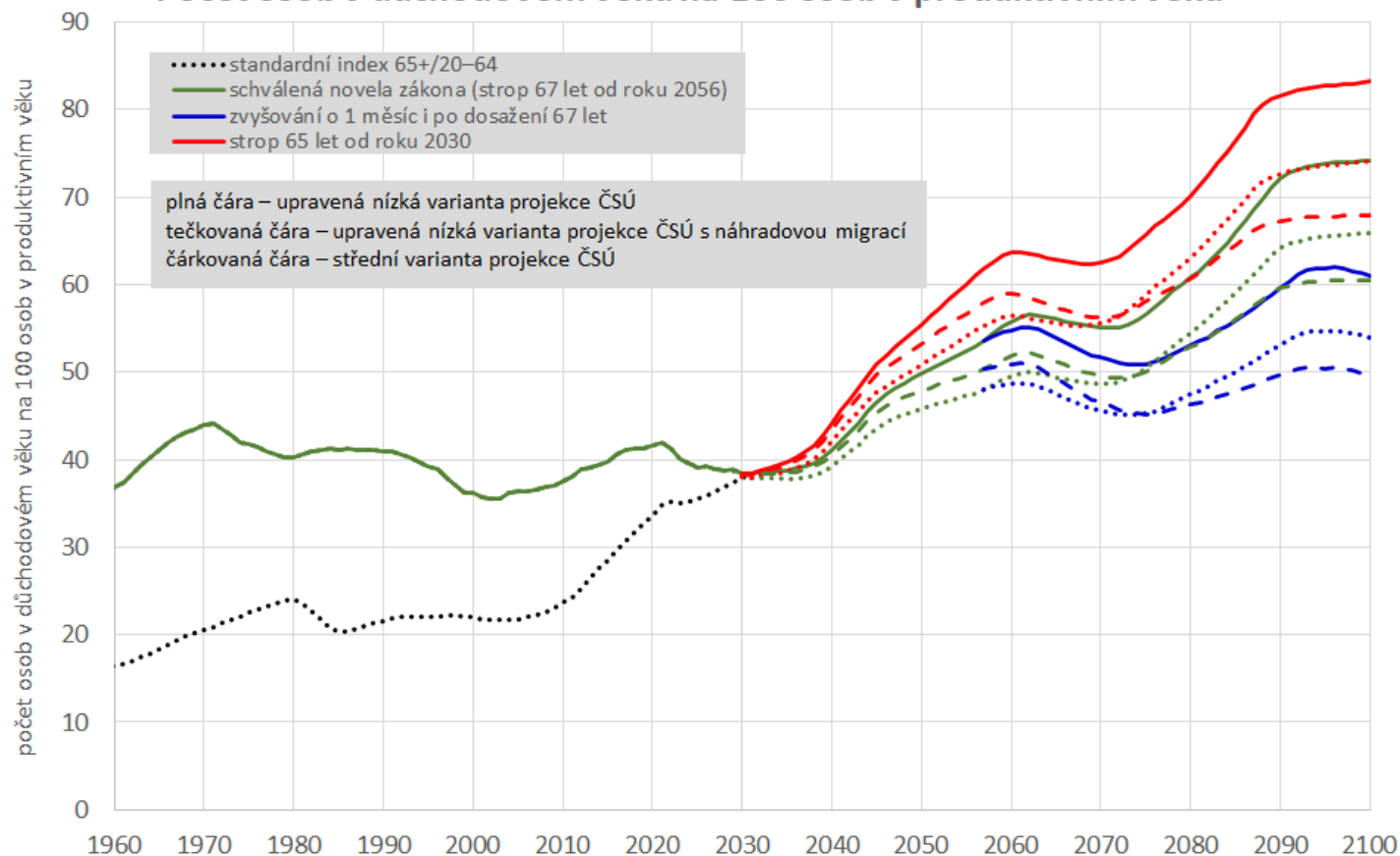
Důležitou charakteristikou je poměr
počtu osob v poproduktivním věku a počtu osob v produktivním věku.

Dolní hranici produktivního věku uvažují 20 let.

Horní hranice je flexibilní – rovna hodnotě důchodového věku v daném okamžiku.

Výše uvedený poměr tedy závisí nejen na demografickém vývoji,
ale i na způsobu dalšího (ne)zvyšování důchodového věku.

Počet osob v důchodovém věku na 100 osob v produktivním věku

Perspektivy vývoje důchodového systému

Počet osob v důchodovém věku na 100 osob v produktivním věku, který se dlouhodobě pohybuje kolem 40, by při nízké variantě i při dalším zvyšování důchodového věku (o 1 měsíc) po roce 2050 překročil hodnotu 50.

I při dalším zvyšování důchodového věku nad 67 let by na konci století připadalo na 100 „produktivních“ 60 „důchodců“, při zastropování na 67 letech téměř 75 „důchodců“.

Při zastropování důchodového věku již na 65 letech by po roce 2030 počet „důchodců“ na 100 „pracujících“ do konce století postupně vzrostl na více než 80, tedy dvojnásobek aktuální hodnoty.

Varianta s náhradovou migrací by zhruba do roku 2070 uvedené hodnoty snižovala (dokonce pod úroveň střední varianty ČSÚ), později by se projevil nárůst v důsledku odchodu početných skupin migrantů do důchodu.

Pro zachování hodnot uvedeného poměru (pod hranicí 50) by bylo potřebné:

- zvýšení úhrnné plodnosti alespoň na 1,5,
- migrační saldo alespoň 35 tisíc osob ročně,
- zvyšování důchodového věku o 1 měsíc i po dosažení hranice 67 let.

FIS

UNIVERSITY OF ECONOMICS, PRAGUE
CZECH REPUBLIC
FACULTY OF INFORMATICS AND STATISTICS

fis.vse.cz/en

Děkuji za pozornost